

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

patinované čepelové škrabadlo zhotovené z Moravského jurského rohovce nejspíše typu Stránská skála (obr. 9). Nález je možné datovat do období mladšího paleolitu.

Milan Vokáč, Petr Holub, FF MU Brno

Summary:

An Upper Paleolithic blade endscraper made from Moravian Jurassic chert (possibly Stránská skála-type chert) was found near the village of Olší nad Oslavou.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

„Pod Šípem“. Paleolit (pozdní?), neolit. Náhodný nález. Povrchový průzkum. Uložení: Sběrka autora.

Na známé neolitické lokalitě JZ rybníka byl mezi materiálem náležející LnK, šareckému stupni a MMK nalezen slabě patinovaný úlomek s patrnou retuší z glacienního silicitu.

Martin Kučma, Petr Žákovský, FF MU Brno

Summary:

A slightly patinated flake made from glacial flint was found at Popůvky, in the field of „Pod Šípem“.

POUZDŘANY (okr. Břeclav)

Pouzďranský kopec (Kolbenberg), lokality I-II. Mladý paleolit. Sídliště. Revize a povrchový průzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno (Dolní Věstonice)

Přestože jméno Pouzďřany (Pausram) bylo do moravské paleolitické literatury uvedeno jako jedno z prvních, údaje o lokalizaci, archeologickém obsahu a klasifikaci jsou fragmentární. Z pohledu regionální geografie byla tato lokalita obvykle kladena "do rámce stanice věstonické". V rámci katalogizace lokalit v širší oblasti vodního díla Nové Mlýny (Stuchlík ed., v tisku) byla proto provedena revize a povrchový průzkum v prostoru Pouzďranského kopce (Kolbenberg). Paleolitické osídlení nyní členíme do dvou lokalit.

Lokalita I

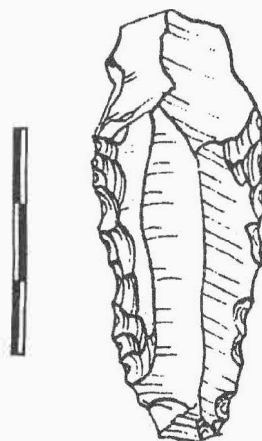
Literární údaje kladou tuto lokalitu na J svahy Pouzďranského kopce, případně s doplňujícím údajem "sev. od železniční stanice" (souřadnice: 34-12-15: Z-280, J-220, n.v. kolem 220 m). A. Makowsky, J. Valoušek, J. Lavický a další badatelé získávali v tomto prostoru postupně nálezy fauny a ojedinělých kamenných artefaktů, avšak jejich souvislost není jistá (Makowsky 1899a,b, Bayer 1925; Skutil 1936, NZ 2220/46, 373/47). - V současné době existuje v těchto místech srovnávací profil s dvěma půdami interglaciálního charakteru (ve

starší z nich je neurč. fragment zvětralé zvířecí kosti).

Lokalita II

Soubor artefaktů uložených v AÚ Brno-D. Věstonice nese označení "Pouzďřany, na levém břehu Svratky, vlevo, sv. od Pouzďranského mlýna, pod sev. (?) svahy Pouzďranských vrchů", rukopisem J. Skutila. V souboru 82 artefaktů převládá úštěpová a úlomková industrie, převážně ze silně patinovaného pazourku s příměsí rohovců (především spongolitu). Méně je zastoupena čepelová industrie z lehce patinovaného pazourku a ojedinělé jsou nepatinované artefakty. Typologicky je nápadný bifasoid (atypický listovitý hrot), archaické drasadlo, úštěpové škrabadlo a dvě lomová rydla (jedno z nich s náznakem řapu), odpovídající industriím počátku mladého paleolitu (nejblíže např. atypický aurignacien Ždánického lesa), dále lehce patinovaná hrotitá čepel a mikročepele "mladšího" rázu (kresebná dokumentace viz Stuchlík, ed. v tisku). - Při průzkumu nejzápadnější části návrší Kolbenberg, vybihající nad tok Svratky (souřadnice: 34-12-15: Z-220, J-300, n.v. 260-270 m), jsem našel masivní, silně patinovanou čepel z pazourku se strmou laterální retuší (obr. 1). Poloha nálezů rámcově odpovídá jak původnímu Skutilovu popisu, tak našim současným poznatkům o sídelní geografii na počátku mladého paleolitu. Vzhledem k ne zcela homogennímu rázu sběrů ovšem předpokládáme, že v prostoru Pouzďranských kopců se osídlení počátku mladého paleolitu může kontaminovat s osídlením mladším, a to nejspíše gravettským.

Jiří Svoboda, AÚ AV ČR

Obr. 10. Pouzďřany II (okr. Břeclav). Čepel se strmými lat. retušemi, patinovaný pazourek.

Blade with steep lateral retouches, patinated flint.

Literatura:

Bayer, J. 1925: Die ältere Steinzeit in den Sudentenländern, Sudeta I, 21–120.

Makowsky, A. 1899a: Der Mensch der Diluvialzeit Mährens. In: Festschrift d.K.k. technischen Hochschule in Brünn. Brünn, 25-26, 39-41.

Makowsky, A. 1899b: Bearbeitete Mammutknochen aus dem Löss von Mähren. MAGW 29, 53–57.

Skutil, J. 1936: Übersicht der mährischen paläolithischen Funde, Swiatowit 16, 47–78.

Stuchlík, S. (ed.), v tisku: Oblast vodního díla Nové Mlýny od pravěku do středověku. Brno.

Summary:

Whereas the site Pouzdřany I is mainly known from early literary evidence, the site II was newly localized, and identified as EUP with possible later (Gravettian?) admixture (see Stuchlík, ed., in press).

PŘEROV (okr. Přerov)

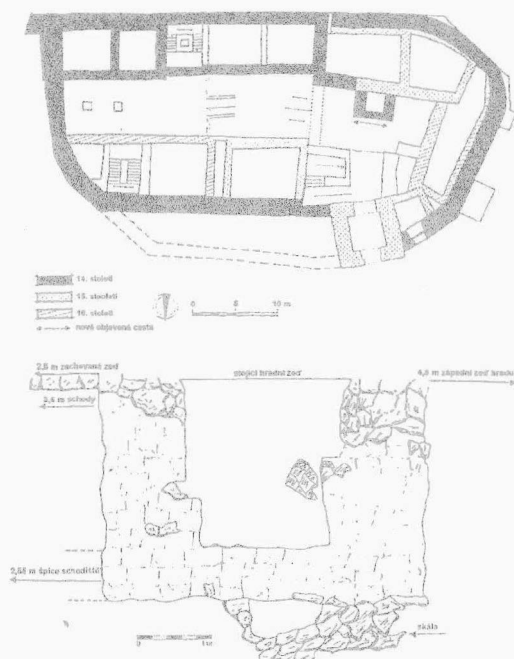
Horní náměstí č.p.26. Paleolit. Záchraný výzkum.

V roce 2000 byla realizována další etapa záchraného výzkumu při rekonstrukci domu č. p. 26 (parcelsa č. 330) na Horním náměstí v Přerově. Poloha naleziště je lokalizována na ZM 1:10 000, I. č. 25-13-12, od Z s. č. 382 mm, od J s. č. 246 mm. Výzkum byl prováděn ve vstupní chodbě domu (sonda I) a v místnosti přízemí (sonda II). V obou sondách byla ve hloubce kolem 5 m od úrovně povrchu současného terénu zachycena kulturní vrstva, tmavohnědá zbarvení a obsahující menší úlomky travertinu, která se v případě sondy I odlišovala od okolního žlutě zbarveného písčitého podloží. Z této vrstvy, nacházející se přibližně v úrovni 214,75–90 m nadmořské výšky byla získána kolekce štípané industrie, obsahující převážně čepele (obr. 12). Předběžně lze tyto nálezy datovat do gravettienu (26 000 B.P.), což představuje zatím nejstarší doklad lidské aktivity na této lokalitě na levobřeží řeky Bečvy. Naleziště lze časově přiřadit ke známé lokalitě z tohoto období v Předmostí na pravém břehu řeky Bečvy (za konzultaci k nálezům děkuji doc. dr. Jiřímu Svobodovi, DrSc.).

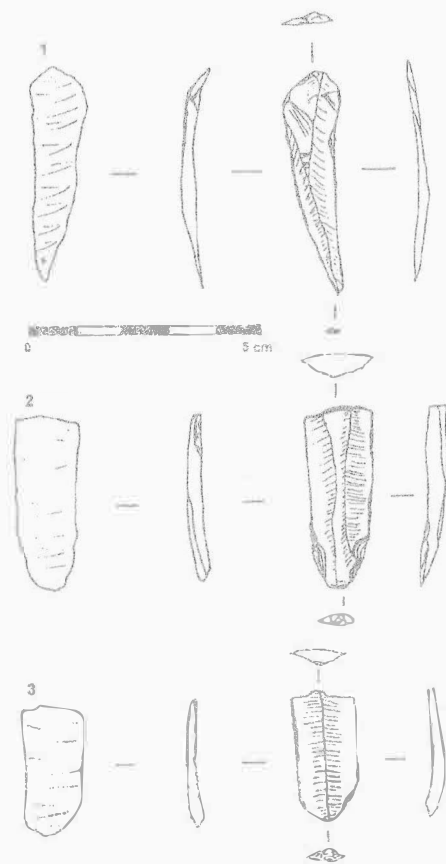
Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Summary:

A collection of the Gravettian flint artifacts was excavated in Přerov, Horní náměstí no. 26.

Obr. 11. Přerov, Horní náměstí č.p. 26. Plán sondáží.
Location of trenches.

Obr. 12. Přerov, Horní náměstí č.p. 26. Výběr industrie.
Selected artifacts.